

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 46/96

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jána Klučku a sudcov JUDr. Viery Mrázovej a JUDr. Richarda Rapanta na neverejnom zasadnutí senátu 19. marca 1998 prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], bytom [REDACTED] a spol., zastúpených JUDr. Jozefom Brázdilom, advokátom, Trhová 1, Zvolen, proti mestu Lučenec, zastúpeného JUDr. Pavlom Lörinčíkom, komerčným právnikom, Rúbanisko III/16, Lučenec, vo veci porušenia ich základného práva upraveného v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením mestského zastupiteľstva mesta Lučenec č. 35/1996 z 25. apríla 1996 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnej sťažnosti sa **v y h o v u j e .**

2. Základné právo sťažovateľov zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo, upravené v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo **p o r u š e n é** tým, že mesto Lučenec uznesením mestského zastupiteľstva č. 35/1996 z 25. apríla 1996 nevyhlásilo hlasovanie obyvateľov podľa § 11a ods. 2 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov o odčlenení mestskej časti

Opatová od mesta Lučenec, hoci všetky náležitosti ustanovené v citovanom ustanovení boli splnené.

3. Uznesenie mestského zastupiteľstva mesta Lučenec č. 35/1996 z 25. apríla 1996 **z r u š u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 1996 doručená ústavná sťažnosť [redacted], bytom [redacted], [redacted], [redacted], bytom [redacted], [redacted], bytom [redacted] a [redacted], bytom [redacted], zastúpených JUDr. Jozefom Brázdilom, advokátom, Trhová 1, Zvolen (ďalej len „sťažovatelia“), proti uzneseniu mestského zastupiteľstva mesta Lučenec č. 35/1996 z 25. apríla 1996.

Sťažovatelia ako členovia petičného výboru, vytvoreného obyvateľmi mestskej časti Lučenec - Opatová 23. marca 1996 na základe § 3 ods. 1 zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve, v ústavnej sťažnosti uviedli, že nespokojnosť obyvateľov tejto mestskej časti s tým, ako mesto Lučenec pristupuje k riešeniu ich problémov a k zabezpečeniu jej občianskej vybavenosti, bola dôvodom pre realizáciu petičného práva v zmysle § 11a ods. 2 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 369/1990 Zb.“). Petíciou chceli vyvolať hlasovanie obyvateľov mestskej časti Opatová o jej odčlenení od mesta Lučenec, ktoré malo podľa odseku 1 písmena c) citovaného ustanovenia na základe splnenia zákonných podmienok vyhlásiť mestské zastupiteľstvo. Tým súčasne chceli ako „plnoprávni občania realizovať právo vyplývajúce z Ústavy SR a jej čl. 30 ods. 1, a to zúčastňovať sa priamo na správe

vecí verejných a najmä spravovať si sami svoje záležitosti k prospechu všetkých obyvateľov Opatovej“.

Mestské zastupiteľstvo svojím uznesením č. 35/1996 z 25. apríla 1996 zaujalo stanovisko, v ktorom uviedlo, že pre vyhlásenie verejného hlasovania nie sú splnené podmienky upravené v ustanovení § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. (v návrhu nesprávne označenie zákona „č. 389/1990 Zb.“). Mesto Lučenec toto stanovisko oznámilo zástupcovi petičného výboru svojím listom z 26. apríla 1996, v ktorom je okrem iného uvedené „Vzhľadom k tomu, že petícia obsahuje všetky náležitosti uvedené v zákone o petičnom práve, primátor mesta predložil petíciu dňa 25. 4. 1996 v súlade so zákonom 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na rokovanie Mestskému zastupiteľstvu v Lučenci. Mestské zastupiteľstvo po rozprave, v ktorej umožnilo vystúpiť aj zástupcom petičného výboru, podľa § 11a ods. 3 zákona č. 369/90 Zb. rozhodlo, že podmienky uvedené v odstavci 2 citovaného ustanovenia splnené neboli. Pri tomto rozhodovaní MZ vzalo na zreteľ stanovisko Obvodného úradu životného prostredia v Lučenci. Následne prijalo uznesenie č. 35/1996, podľa ktorého nevyhlasuje hlasovanie o odčlenení mestskej časti Opatová, nakoľko neboli splnené podmienky vyplývajúce z § 11a ods. 2 zákona č. 369/90 Zb. v platnom znení.“. K oznámeniu bolo priložené stanovisko Obvodného úradu životného prostredia v Lučenci č. ŽP-V-21/96-Ta z 25. apríla 1996, adresované primátorovi MUDr. Jozefovi Murgašovi, Mesto Lučenec, ktoré po úvodnej časti obsahuje záver, že: "Z hľadiska splynutia mestskej časti Opatová s mestom Lučenec je možné konštatovať, že mestská časť Opatová urbanisticky splynula s mestom Lučenec po stránke dopravnej, inžinierskych sietí, ako aj ekologickej z nasledujúcich dôvodov:

- 1) je vybudovaný bezkolízny vstup s nadjazdom nad železničnou traťou do mesta Lučenec cez túto mestskú časť,
- 2) cez túto časť mesta ide hlavný kanalizačný oberač odvádzajúci odpadové vody z Rúbaniska III, ako aj niektorých priemyselných závodov,
- 3) splaškové vody z priemyselnej zóny bývalej Poľany sú odvedené do mestskej čističky odpadových vôd,

4) v katastrálnom území Opatová bola vybudovaná skládka komunálneho odpadu pre mesto Lučenec.“.

Petičný výbor sťažnosťou z 1. mája 1996 č. j. PV-04/Opat.-96 adresovanou primátorovi mesta Lučenec MUDr. Jozefovi Murgašovi namietal nepravdivosť uvádzaných dôvodov, menovite:

a) Bezkolízny vstup s nadjazdom ponad železničnú trať je vybudovaný výlučne na území mesta Lučenec a vôbec nezasahuje na územie Opatovej. Dôvod je podľa sťažovateľov úplne nepravdivý.

b) Kanalizačný oberač, ktorý je vedený z Rúbaniska III cez katastrálne územie Opatovej, nemal vplyv na urbanistické splynutie, nakoľko tento nie je umiestnený nad terénom, ale v podzemí a navonok nevykazuje znaky splynutia. Na tento zberač nebolo obyvateľom Opatovej umožnené napojiť sa a jeho investorom nebolo mesto Lučenec, ale bývalý ONV, prostredníctvom Stavoinvesty Banská Bystrica. Ani splaškové vody z bývalého závodu Poľana a mestskej časti Opatová nevykazujú znaky urbanistického splynutia, i keď sa tieto vody zlievajú do čističky odpadových vôd STVAK Lučenec.

c) Skládka komunálneho odpadu v kat. území Opatová má celoregionálnu pôsobnosť, pričom bola uzavretá dohoda o usporiadaní majetkových a ostatných vzťahov. Prípadné odčlenenie Opatovej od mesta Lučenec nebude mať žiadny negatívny vplyv na jej používanie podľa harmonogramu.

Podľa názoru sťažovateľov rozhodnutie mestského zastupiteľstva ako orgánu územnej samosprávy je rozhodnutím organizačnej povahy, proti ktorému nie je možné podať opravný prostriedok a nepodlieha ani preskúmaniu všeobecným súdom. Preto využili možnosť vyplývajúcu z § 49 a nasl. zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. a podali ústavnú sťažnosť na ústavný súd. Vzhľadom na

uvedené skutočnosti navrhli, aby ústavný súd ich ústavnej sťažnosti vyhovel a aby v náleze „vyslovil, že Mesto Lučenec uznesením mestského zastupiteľstva zo dňa 25. 4. 1996 pod č. 35/1996 porušilo naše právo priamo sa zúčastňovať na správe vecí verejných priznané v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a nevyhlásilo hlasovanie podľa § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov o odčlenení mestskej časti Opatová od mesta Lučenec hoci všetky podmienky uvedené v ust. § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení boli splnené. Aby Ústavný súd SR podľa § 57 zákona č. 38/1993 Z. z. svojim uznesením zrušil uznesenie Mestského zastupiteľstva v Lučenci zo dňa 25. 4. 1996 pod čís. 35/1996.“.

Ústavný súd zistil, že ústavná sťažnosť spĺňala všetky náležitosti predpísané zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 293/1995 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa tento zákon (ďalej len „zákon č. 38/1993 Z. z.“), a preto 4. septembra 1996 rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie.

Ústavný súd zaslal ústavnú sťažnosť mestu Lučenec, zastúpenému MUDr. Jozefom Murgašom, primátorom mesta, 18. júla 1996 s výzvou, aby sa k nej ako účastník konania vyjadril v určenej lehote, a súčasne, aby ústavnému súdu predložil písomné podklady, vrátane rokovacieho poriadku mestského zastupiteľstva mesta Lučenec, na základe ktorých bolo prijaté napadnuté uznesenie č. 35/1996 z 25. apríla 1996. Mesto Lučenec predložilo požadované vyjadrenie ústavnému súdu 7. augusta 1996 a spolu s ním aj rokovací poriadok, vyjadrenie Obvodného úradu životného prostredia v Lučenci z 25. apríla 1996 a zoznam investičných nákladov skládky odpadov Čurgov.

Vo svojom vyjadrení mesto Lučenec uviedlo, že mestské zastupiteľstvo pri posudzovaní požiadavky petičného výboru za odčlenenie Opatovej od mesta Lučenec vzalo na zreteľ stanovisko Obvodného úradu životného prostredia v Lučenci z 25. apríla 1996, z ktorého vyplývalo, že do rozvoja mestskej časti Opatová boli

vložené investície, od ktorých je závislá celá obec, t. j. mesto Lučenec. Ďalej uviedlo, že mesto vybuďovalo v katastrálnom území Opatová skládku komunálneho odpadu s regionálnou pôsobnosťou. Prvá etapa skládky bola vybudovaná v rokoch 1992 - 1994 a výška vlozenej investície bola 20 089 504,- Sk. Predpokladané budúce investície pre ďalšiu výstavbu a následnú rekultiváciu budú asi 70 mil. Sk.

V závere svojho vyjadrenia navrhlo, aby ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel a vyslovil, že základné právo sťažovateľov priamo sa zúčastňovať na správe verejných vecí upravené v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky tým, že mesto Lučenec uznesením svojho orgánu mestského zastupiteľstva č. 35/1996 z 25. apríla 1996 nevyhlásilo hlasovanie, nebolo porušené, pretože neboli splnené všetky podmienky ustanovené v § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

Na základe výzvy ústavného súdu zo 4. septembra 1996 predložili odborné stanoviská, prípadne podklady vo veci:

a) prednosta Okresného úradu Lučenec Stanislav Jačmeník 18. septembra 1996 čís. 241/96-Sekr., keďže sa na spracovaní podkladu pre rozhodnutie mestského zastupiteľstva podieľal odbor životného prostredia a odbor všeobecnej vnútornej správy okresného úradu. Vo svojom stanovisku uviedol, "že vo veci vyslovenia záveru o urbanistickom splynutí časti Opatová s mestom Lučenec sa vyskytli pochybnosti, ktoré vo svojom stanovisku pripúšťa i odbor životného prostredia Okresného úradu v Lučenci. Súčasne je možné uznať i námietku sťažovateľov, že nadjazd nad železničnou traťou do mesta Lučenec bol postavený výlučne na území mesta a nie v zmysle znenia stanoviska zaniknutého Obvodného úradu životného prostredia v Lučenci". Ďalej uviedol, že tento orgán v liste adresovanom petičnému výboru nevyhlásil zmenu svojho vyjadrenia po odbornom posúdení viacerých odborníkov. Z vyjadrení i podkladov získaných z mestského zastupiteľstva, štátnych orgánov i sťažovateľov zistil, že jedinou nezvratnou a objektívnou skutočnosťou je, že mestská časť Opatová má vlastné katastrálne územie a od mesta Lučenec ju delí Krivánsky potok, ktorý tvorí hranicu katastrálneho územia. V súvislosti s tým aj

obvodný úrad životného prostredia vyjadril názor, že pojem urbanistického splynutia obcí nebol presne vymedzený. Posúdenie tejto otázky je závislé od vyhodnotenia viacerých skutočností.

b) odbor všeobecnej vnútornej správy Krajského úradu v Banskej Bystrici 18. septembra 1996 č. 96/03893.

Stanovisko obsahuje údaje o príprave a schválení územného plánu rozvoja mesta tak, aby bola zachovaná jeho základná urbanistická koncepcia s proporcionálnym rozvojom jednotlivých funkcií mesta, stanovené funkčné zóny a ich plynulé previazanie tak, aby mesto Lučenec spolu so svojimi mestskými časťami tvorilo jeden kompaktný fungujúci mestský organizmus. I keď v závere stanoviska sa uvádza, že je možné súhlasiť so stanoviskom bývalého Okresného úradu životného prostredia Lučenec v tom, že mesto Lučenec a jeho miestna časť urbanisticky zrástli - splynuli, pre zodpovedné posúdenie celého komplexu otázok spojených s realizáciou investícií, od ktorých je závislá obec, nemá dostatočné podklady a nemôže sa preto k tejto problematike odborne vyjadriť. V prílohe zaslal pracovnú mapku.

c) minister životného prostredia Slovenskej republiky Ing. Jozef Zlocha 27. septembra 1996 č. 1373/96-min.

V stanovisku uviedol, že v spolupráci s Krajským úradom v Banskej Bystrici, odborom tvorby a ochrany životného prostredia preveril spracovanú a schválenú územnoplánovaciu dokumentáciu mesta Lučenec a vykonal miestnu obhliadku. Na základe uvedeného poskytol podklady pre rozhodnutie. V ďalšej časti stanoviska sa vyjadril o územnom pláne schválenom vládou Slovenskej republiky uznesením č. 219/1975 a jeho prehodnotení v r. 1979 s tým, že mesto sa rozvíjalo od roku 1975 v súlade so schváleným územným plánom. K jednotlivým dôvodom tvrdeného splynutia uviedol v podstate rovnaké vecné stanoviská ako Krajský úrad v Banskej

Bystrici. V závere stanoviska konštatoval: "Na základe uvedeného vyslovujem odborný názor, že z hľadiska územno-priestorovej štruktúry mesto Lučenec a jeho miestna časť Opatová urbanisticky zrástli - splynuli. Požiadavka § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení noviel, že obecné zastupiteľstvo vyhlási hlasovanie obyvateľov časti obce, ak ide o odčlenenie časti obce spravidla s vlastným katastrálnym územím, ktorá urbanisticky nesplynula s obcou, nie je teda splnená. Posúdenie druhej požiadavky uvedeného ustanovenia, a to, či do rozvoja obce neboli vložené také investície, na ktorých je závislá celá obec, neprináleží Ministerstvu životného prostredia. Mesto Lučenec je orgánom územného plánovania a podľa § 4 ods. 2 písm. ch) zákona o obecnom zriadení obstaráva a schvaľuje územnoplánovaciú dokumentáciu sídelných útvarov a zón, koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce. Mesto Lučenec je teda v súčinnosti s uvedenými a ostatnými ustanoveniami § 4 zákona o obecnom zriadení oprávnené posúdiť, či časti obce (mesta) urbanisticky splynuli a či investície vložené do rozvoja časti obce sú takého charakteru, že je od nich závislá celá obec."

Zástupca petičného výboru za odčlenenie mestskej časti Opatová od mesta Lučenec [REDAKOVANÉ] 16. februára 1998 doručil ústavnému súdu znalecký posudok vo veci posúdenia, či došlo k urbanistickému splynutiu mestskej časti Opatová s mestom Lučenec, vypracovaný 12. februára 1998 znalcom [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ]. K jeho písomnému vyhotoveniu bolo pripojených celkom 7 príloh (2 grafické a 5 písomných). V závere písomnej časti znaleckého posudku znalec [REDAKOVANÉ] uviedol: „Bývalá obec Opatová urbanisticky nesplynula s mestom Lučenec. Miestna časť Lučenec - Opatová si zachovala svoj pôvodný charakter vo veľkej väčšine vidieckej zástavby bez výraznejších komplexných mestotvorných znakov vo svojej urbanistickej štruktúre.“.

Jedno vyhotovenie tohto znaleckého posudku ústavný súd zaslal, za účelom oboznámenia sa s ním, primátorovi mesta Lučenec.

Ústavný súd listom z 28. januára 1998 vyzval sťažovateľov, ako aj odporcu - mesto Lučenec, aby sa vyjadrili, či trvajú na ústnom pojednávaní vo veci samej.

Zástupca sťažovateľov listom zo 14. februára 1998 ústavnému súdu oznámil, že sťažovatelia na ústnom pojednávaní netrvajú a súhlasia s upustením od neho. Rovnaký súhlas vyjadril v liste z 5. februára 1998 aj primátor mesta Lučenec. Ďalším listom doručeným ústavnému súdu 17. marca 1998 oznámil, že po doručení znaleckého posudku č. 01/1998 z 12. februára 1998 a po zistení, že je v priamom protiklade so záverom bývalého Obvodného úradu životného prostredia Lučenec z 25. apríla 1996, mesto Lučenec žiada o vytýčenie ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd Slovenskej republiky podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky rozhoduje o sťažnostiach proti právoplatným rozhodnutiam ústredných a miestnych orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ktorými boli porušené základné práva a slobody občanov, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Právnym základom konania pred ústavným súdom vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľov bolo posúdenie, či pre začatie tohoto konania boli splnené podmienky ustanovené v čl. 127 ústavy a v § 49 a nasl. zákona č. 38/1993 Z. z.

Ako vyplýva z označených ustanovení zákona č. 38/1993 Z. z., prvým predpokladom prípustnosti konania o ústavnej sťažnosti a rozhodovania o nej je existencia právoplatného rozhodnutia ústredného alebo miestneho orgánu štátnej správy alebo orgánu územnej samosprávy. V prípade ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] a spol. je takým rozhodnutím uznesenie mestského zastupiteľstva mesta Lučenec č. 35/1996 z 25. apríla 1996. V prípravnom konaní, v rámci zabezpečovania a vyhodnocovania dôkazov potrebných na zistenie stavu veci, sa ústavný súd

zaoberal otázkou, či všeobecne záväzné právne predpisy umožňujú proti rozhodnutiam orgánov územnej samosprávy podať riadne opravné prostriedky a ak áno, či boli sťažovateľmi aj využité tak, ako to upravuje ustanovenie § 53 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z.

Ústavný súd túto podmienku posúdil s ohľadom na to, že rozhodnutie orgánu územnej samosprávy podľa § 11a ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. je rozhodnutím organizačnej povahy, proti ktorému nemožno podať riadny opravný prostriedok, čo možno odvodiť aj z § 27 zákona č. 369/1990 Zb. a z konštatovania ústavného súdu vysloveného v rozhodnutí I. ÚS 76/93 v obdobnej veci.

Podľa § 11a ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. rozhoduje obecné zastupiteľstvo o tom, či boli splnené podmienky podľa odseku 2 tohto ustanovenia, t. j. či ide o časť obce spravidla s vlastným katastrálnym územím, ktorá urbanisticky nesplynula s obcou a do rozvoja ktorej neboli vložené také investície, na ktorých je závislá celá obec. O tejto otázke, rovnako ako o veciach ustanovených v § 11a ods. 3 písm. a), f), h), l), rozhoduje obecné (mestské) zastupiteľstvo podľa § 12 ods. 2 uznesením, ktoré síce podpisuje starosta (primátor) obce (mesta), ale ktoré je rozhodnutím obecného (mestského) zastupiteľstva. Starosta (primátor) môže podľa § 13 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. len pozastaviť výkon rozhodnutia obecného zastupiteľstva, ak sa domnieva, že odporuje zákonu, alebo je pre obec zjavne nevýhodné.

Zákon č. 369/1990 Zb. neupravuje možnosť podať žiadny opravný prostriedok proti uzneseniam obecného zastupiteľstva, ktorými rozhoduje vo veciach mimo rámca správneho konania.

Z uvedeného vyplýva, že uznesenie obecného zastupiteľstva, prijaté podľa § 11a ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. spĺňa požiadavku právoplatného rozhodnutia orgánu územnej samosprávy v zmysle čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky. V danej veci teda nejde o prípad podľa § 53 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. o neprípustnosti

ústavnej sťažnosti, ak sťažovateľ nevyčerpal riadne opravné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje, pretože žiaden zákon neupravuje možnosť uplatnenia, či už riadneho alebo iného opravného prostredku.

Z obsahu ústavnej sťažnosti a z vyhodnotenia spisových podkladov, ktoré boli ústavnému súdu predložené vyplýva, že sťažovatelia sa ako členovia petičného výboru obrátili 31. marca 1996 s petíciou obyvateľov mestskej časti Opatová na príslušné orgány mesta Lučenec, v ktorej žiadali jej odčlenenie od mesta Lučenec z dôvodu uplatnenia petičného práva podľa zákona č. 85/1990 Zb. o petičnom práve. Mestské zastupiteľstvo mesta Lučenec uznesením č. 35/1996 z 25. apríla 1996 rozhodlo, že nevyhlási hlasovanie obyvateľov o odčlenení mestskej časti Opatová, pretože neboli splnené všetky podmienky ustanovené v § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb.

Na vyhlásenie hlasovania obyvateľov o odčlenení časti obce je potrebné súčasné splnenie všetkých troch podmienok uvedených v § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. Prvá podmienka z nich, t. j. existencia samostatného katastrálneho územia, bola splnená, čo medzi účastníkmi konania o ústavnej sťažnosti nebolo sporné. Medzi mestom Lučenec a sťažovateľmi došlo však k sporu o tom, či boli splnené aj ďalšie dve podmienky ustanovené v citovanom ustanovení. V čase rozhodovania mestského zastupiteľstva mesta Lučenec o tom, či vyhlási petíciou požadované hlasovanie obyvateľov mestskej časti Opatová, nebola podľa poslancov mestského zastupiteľstva mesta Lučenec splnená podmienka jej urbanistického splynutia, presnejšie nesplynutia s mestom Lučenec (v zápisnici o hlasovaní mestského zastupiteľstva z 25. apríla 1996 bolo konštatované, že mestská časť Opatová urbanisticky splynula s mestom Lučenec).

Mestské zastupiteľstvo mesta Lučenec pri prijímaní svojho uznesenia č. 35/1996 z 25. apríla 1996 vzalo na zreteľ iba stanovisko Obvodného úradu životného prostredia Lučenec z 25. apríla 1996. Podľa neho: „z hľadiska splynutia mestskej časti Opatová s mestom Lučenec je možné konštatovať, že mestská časť Opatová

urbanisticky splynula s mestom Lučenec po stránke dopravnej, inžinierskych sietí, ako aj ekologickej, z nasledujúcich dôvodov“ (uvedené na s. 3 odôvodnenia tohto rozhodnutia).

Z viacerých písomných podkladov, ktoré si ústavný súd v danej veci vyžiadal od príslušných štátnych orgánov, možno vyvodiť záver, že postup mestského zastupiteľstva mesta Lučenec, ktoré pri prijímaní uznesenia č. 35/1996 z 25. apríla 1996 bralo do úvahy výlučne iba citované stanovisko, nebol správny. Toto stanovisko, bez argumentačnej podloženosti konštatovania v ňom obsiahnutého, nemožno považovať za dostatočné pre nestranné posúdenie takej odborne náročnej a zložitej záležitosti, akou je vyslovenie záveru o urbanistickom splynutí časti obce s jej zvyšnou časťou. Vychádzajúc z vyžiadaných odborných písomných podkladov možno konštatovať, že jeho obsah nemohol poskytnúť poslancom mestského zastupiteľstva mesta Lučenec odborné a objektívne informácie v záujme ich kvalifikovaného rozhodovania o predmetnej veci. Odbornú nedostatočnosť, resp. neujasnenosť stanoviska Obvodného úradu životného prostredia Lučenec z 25. apríla 1996 spôsobila jeho argumentačná nepresvedčivosť pri hodnotení danej problematiky. vznik pochybností v tomto smere pripustil, ako už bolo uvedené (s. 6 až 7 odôvodnenia tohto rozhodnutia), prednosta Okresného úradu Lučenec. Rovnaké pochybnosti vyslovil vo svojom vyjadrení aj sám odbor životného prostredia Okresného úradu Lučenec č. ŽP-V-21/96-Ta zo 16. septembra 1996, keď okrem iného „z dôvodu väčšej objektívnosti“ navrhol ústavnému súdu, aby požiadal o stanovisko k problematike urbanistického splynutia mestskej časti Opatová s mestom Lučenec súdneho znalca z odboru urbanizmu, „nakoľko vysvetlenie tohto pojmu v odbornej literatúre nie je nám dostupné“.

Mesto Lučenec, resp. mestské zastupiteľstvo v konaní pred ústavným súdom nijako nepreukázalo, či sa v období pred rozhodnutím o nevyhlásení hlasovania obyvateľov o odčlenení mestskej časti Opatová, t. j. pred 25. aprílom 1996, v potrebnom rozsahu zaoberalo, či boli splnené podmienky ustanovené pre tento účel zákonom č. 369/1990 Zb. To malo za následok, že pri rozhodovaní o vyhlásení

hlasovania obyvateľov časti obce podľa § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. mestské zastupiteľstvo mesta Lučenec vychádzalo z nedostatočne zisteného skutkového stavu, ktorý v konečnom dôsledku viedol k jeho skreslenému informovaniu o tom, či došlo alebo nedošlo k urbanistickému splynutiu mestskej časti Opatová s mestom Lučenec, čo malo za následok vznik zjavného nesúladu medzi skutočným stavom týkajúcim sa problematiky „urbanistického splynutia“ a výsledkami hlasovania mestského zastupiteľstva mesta Lučenec 25. apríla 1996.

K otázke "urbanistického splynutia" v prípravnom konaní ústavný súd si vyžiadal stanoviská štátnych orgánov uvedených v I. časti odôvodnenia tohto rozhodnutia. Okrem toho ústavný súd požiadal sťažovateľov o zabezpečenie vypracovania a predloženie odborného stanoviska k tejto problematike, najmä k vysloveným stanoviskám Okresného úradu Lučenec.

Ako už bolo v rozhodnutí konštatované, sťažovatelia ústavnému súdu predložili znalecký posudok z 12. februára 1998 vypracovaný znalcom [REDAKOVANÉ]. Podľa záveru vyplývajúceho z jeho písomnej i grafickej časti, bývalá obec (v súčasnosti mestská časť) Opatová urbanisticky nesplynula s mestom Lučenec. I napriek tomu, že sa v roku 1960 proti vôli jej obyvateľov stala časťou mesta Lučenec, zachovala si svoj pôvodný charakter s prevládajúcou vidieckou zástavbou a bez výraznejších komplexných mestotvorných znakov v urbanistickej štruktúre.

Podľa vyjadrenia primátora mesta Lučenec k ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] a spol. z 2. augusta 1996, okrem nesplnenia zákonnej podmienky „urbanistického splynutia“ nebola v čase hlasovania mestského zastupiteľstva mesta Lučenec splnená ani ďalšia podmienka upravená v § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb., t. j. „vložené investície, od ktorých je závislá celá obec“. Na potvrdenie tohto konštatovania uviedol, že mesto Lučenec vybuďovalo v katastrálnom území Opatová skládku tuhého komunálneho odpadu s regionálnou pôsobnosťou. Prvá etapa jej budovania bola v období 1992 až 1994 s investičnými nákladmi 20 089 504 tis. Sk. Odhliadnuc od skutočnosti, že tento dôvod, majúci za následok nevyhlásenie hlasovania obyvateľov časti obce podľa § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb., bol

mestom Lučenec uvádzaný aj ako dôvod pre konštatovanie o urbanistickom splynutí mestskej časti Opatová s mestom Lučenec, jeho opodstatnenosť vo vzťahu k danej veci je sporná. Ústavný súd v tejto súvislosti zistil, že skládka tuhého komunálneho odpadu (TKO Čurgov) má síce regionálnu pôsobnosť, avšak majetkové a ostatné vzťahy regulujúce jej činnosť boli upravené dohodou medzi mestom Lučenec a ďalšími účastníkmi. Ani prípadné odčlenenie mestskej časti Opatová od mesta Lučenec nebude mať negatívny vplyv na jej činnosť. Z uvedených dôvodov preto ústavný súd nepovažuje tvrdenie mesta Lučenec o nesplnení zákonnej podmienky „vložené investície, od ktorých je závislá celá obec“ za opodstatnené.

S ohľadom na predchádzajúce konštatovania, ku ktorým ústavný súd dospel na základe posúdenia predložených písomných podkladov, vyslovuje záver, že tvrdenie mesta Lučenec o nesplnení dvoch zákonných podmienok pre vyhlásenie hlasovania obyvateľov o odčlenení časti obce podľa § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. nebolo opodstatnené. Práve naopak, pre vyhlásenie takéhoto hlasovania boli vo vzťahu k mestskej časti Opatová podľa názoru ústavného súdu splnené všetky, zákonom ustanovené náležitosti.

Aktívna účasť občanov na správe verejných vecí sa prejavuje v možnostiach bezprostredne rozhodovať v ľudovom hlasovaní o určitej otázke, a tým sa zúčastňovať na správe verejných vecí. Typickým príkladom toho je napr. hlasovanie obyvateľov o odčlenení časti mesta podľa zákona č. 369/1990 Zb.

Článok 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky spresňuje formy účasti na správe verejných vecí, a to buď priamo alebo prostredníctvom slobodnej voľby zvolených zástupcov. Termín „verejné veci“ obsiahnutý v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je treba chápať tak, že zahrňuje veci verejného záujmu, na správe ktorých sa môžu občania ústavou určenými spôsobmi podieľať. Veci verejného záujmu sú i predmetom výkonu územnej samosprávy podľa čl. 67 Ústavy Slovenskej republiky a obyvatelia obcí sa na ich správe podieľajú buď na zhromaždeniach obyvateľov obcí, miestnym referendom alebo prostredníctvom orgánov obcí.

Vychádzajúc z čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky občania majú právo zúčastňovať sa priamo na správe vecí verejných. Uplatňovanie, t. j. napĺňanie tohto ústavného práva umožňuje taká organizácia a právne usporiadanie územnej samosprávy, ktorá vytvára predpoklady pre všetkých obyvateľov obce zúčastňovať sa na jej správe a bezprostredne rozhodovať o verejných záležitostiach obecného významu, na základe priameho a konkrétneho prejavu vôle všetkých obyvateľov alebo určitej skupiny obyvateľov obce. Toto právo má obligatórny charakter, pretože podľa čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky sa základné práva a slobody zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým.

Formu realizácie ústavného práva účasti obyvateľov obce na veciach verejných upravuje zákon č. 369/1990 Zb. Nesplnením povinnosti orgánov územnej samosprávy umožniť obyvateľom obce účasť na hlasovaní (za predpokladu splnenia zákonných náležitostí), dochádza k znemožneniu uplatnenia ústavného práva zúčastňovať sa na správe vecí verejných (čl. 12 ods. 1 v nadväznosti na čl. 30 ods. 1 ústavy).

Podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo. Z ustanovenia § 11a ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. pre orgán územnej samosprávy vyplýva povinnosť rozhodnúť o splnení podmienok podľa odseku 2 tohto ustanovenia, t. j. o vyhlásení hlasovania obyvateľov. Toto rozhodnutie je jednoznačne organizačnej povahy pre uskutočnenie základného práva obyvateľov obsiahnutého v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (rozhodnutie orgánu územnej samosprávy je vždy rozhodnutím organizačnej povahy). Článok 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepredpokladá žiadne zákonné obmedzenia tohto ústavného práva.

Ak rozhodnutím, ktoré treba zaradiť medzi rozhodnutia organizačnej povahy, orgán územnej samosprávy v konkrétnom prípade nepostupoval v súlade so zákonom č. 369/1990 Zb. (§ 11a ods. 2), znemožnilo sa tým obyvateľom mestskej časti

Lučenec - Opatová, aby uplatnili svoje základné právo zúčastňovať sa priamo na správe verejných vecí, upravené v čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Tým došlo k porušeniu tohto základného práva. Petíciu skupiny obyvateľov mestskej časti Lučenec - Opatová za jej odčlenenie od mesta Lučenec ústavný súd považoval za plne kvalifikovanú pre vyhlásenie hlasovania obyvateľov časti obce podľa § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. Rovnako podľa jeho názoru boli splnené aj jednotlivé podmienky upravené v citovanom ustanovení za účelom vyhlásenia hlasovania obyvateľov vo veci odčlenenia časti obce. Preto Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 1998

Za správnosť opísaného

textu: [REDACTED]

JUDr. Ján **Klučka**

predseda senátu